Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

605

20
5-94

4 2001

20
Ս-94

ՀԱՒԱՏԱՊԱՏՈՒՄ

ԱՑՆ Է

ՄԱՆՐ ՈՒՍՄՈՒՆՔ

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՀԱՒԱՏՈՅ

Ի ՊԷՏՍ

ՀԱՅԿԱԶՆԵՐԱՅ ՄԱՆԿԱՆՑ

—

ԳՐԵԱԼ

Ի ՄՍԵՐԱՅ ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԷ

Կրօնաւորաց վարժապետէ Լազարեան ճեմարանի տրեալ լեզուաց։

ԵՐՐՈՐԴ ՏԻՊ

(Ըստ երկրորդ տպագրութեան անփոփոխ)

ԻՍ 35-8417

Ի ՄՈՍԿՎԱ

Ի Տպարանի Լազարեան ճեմարանի տրեալ լեզուաց։

1862

11577

ОДОБРЕНО ЦЕНЗУРОЮ
въ С. Петербургѣ, 24-го Апрѣля 1862 года.

ԱՀ

Այս դասատետր՝ որոյ մակագիր է «Հաւատապատում, այնէ՝ Մանր ուսմունք Քրիստոնէական Հաւատոյ», Հրամայեմք տպագրել ՚ի պէտս վարժութեան մանկանց Ազգիս մերոյ։ Ի 24 Մարտի 1862 ամի Փրկչին, և Ազգային ՌՅԺԱ Թուականի. ՚ի Ս. Էջմիածին։

ՄԱՏԹԷՈՍ

Կաթողիկոս ամենայն Հայոց։

«Խազում են մեզ բանք, և դժուարապատում 'ի մեկնել...Պիտոյ է ձեզ ուսանել՝ թէ զինչ են Նշանագիրք սկզբան (Տէր Ոսմանի կամ Համատոր Գիրքն) բանիցն Աստուծոյ. և եղերուք կարօտ կաթին, և ոչ հաստատուն կերակրոյ։ Զի ամենայն որ կաթնկեր է, տգէտ է բանին արդարութեան. քանզի տղայ է։ Այլ կատարելոցն է հաստատուն կերակուր. որոց՝ վասն 'ի չափն հասանելոյ՝ ճաշակելիքն կիրթ են ընտրութեան բարւոյ և չարի»։

Եբր. Ե. 11—14։

Անունց ուսմանց որ աստրս գոն՝
Մի՛տ դիր, մանուկ, լե՛ր և ըզգօն.
Սիրոյ աճմամբ և Հաւատոյ՝
Տեառն Աստուծոյ պաշտօն մատո։
Երկեղած միտք 'ի քեզ թէ կայ,
Զոր ուսանիսդ՝ անգուլ խոկա։
Պաբունապետն Հանուրց Յիսուս
Զմանկտին օրհնեալ ըզդեռաբոյս,
«Ա՛յդպիսեանց է, ասէ, արժան
Յերկնից Հանգչել 'ի յօթեւան»։
Յուսապատրաստ փութա՛ և դու
Կրցորդ նոցուն լինել պարու։
Ո՛չ քեզ արդ ժամ անմեղ աւուրբ
Հրեշտականալ 'ի վարս 'ի սուրբ։

«Ես լոյս յաշխարհ եկի. զի ամենայն որ հաւատայ յիս, ՝ի խաւարի մի մնասցէ»։

Յովհ. ԺԲ. 46։

ՀԱՒԱՏԱՊԱՏՈՒՄ

ԱՃՆ Է

ՄԱՆՐ ՈՒՍՄՈՒՆՔ

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՒԱՏՈՑ

Հ. ՀԱՒԱՏՈՎ, *ի՞նչ ես դու։*

Պ. Քրիստոնեայ։

Հ. Ո՞վ *ի՞նչ նշանակէ Քրէսոնէայ բառդ։*

Պ. Նշանակէ՝ *Քրէսոսի հետեւողի կամ հաւատացող։*

Հ. Ո՞յք *նախ դրին զայդ անունը՝ Քրիստոսի հաւատացողաց։*

Պ. Առաքեալք դրին Անտիոք *քաղաքումը՝ յետ Քրիստոսի համբարձման**։

---

* Գործ. ԺԱ. 20։

Հ. Զի՞նչ ուսուցանէ Քրիստոնէական Վարդապետութիւնն։

Պ. Ուսուցանէ պաշտել զԱստուած՝ ճշմարիտ Հաւատով, հաստատուն Յուսով, և անկեղծ Սիրով։

ԳԼ. Ա

ՀԱՒԱՏՔ

Հ. Քրիստոնէական հաւատալիքն ո՞ր գլուխ ծոյ մէջ պարունակեալ են համառօտիւ։

Պ. Հանգանակի մէջ, որ է Հաւատամքն։

Հ. Ասա՛ զՀաւատամքը։

Պ. «Հաւատամք՝ ի մի Աստուած՝ Հայր ամենակալ՝ յարարիչն երկնի և երկրի, երևելեաց և աներևութից։

«Եւ՝ ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս յՈրդին Աստուծոյ, ծնեալն յԱստուծոյ Հօրէ միածին, այսինքն յէութենէ Հօր. Աստուած յԱստուծոյ, լոյս՝ ի լուսոյ, Աստուած ճշմարիտ՝ յԱս-

տուծոյ ճշմարտէ, ծնունդ՝ և ոչ արարած։ Նոյն ինքն՝ի բնութենէ Հօր. որով ամենայն ինչ եղև յերկինս և՝ի վերայ երկրի, երևելիք և անտեսանելիք։

«Որ յաղագս մեր մարդկան՝ և վասն մերոյ փրկութեան իջեալ յերկնից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարեալապէս՝ ի Մարիամայ սրբոյ կուսէն՝ Հոգւովն սրբով։ Որով էառ մարմին, հոգի և միտք, և զամենայն որ ինչ է՝ի մարդ, ճշմարտապէս՝ և ոչ կարծեօք։

«Չարչարեալ՝ խաչեալ՝ թաղեալ՝ յերրորդ աւուր յարուցեալ. ելեալ յերկինս նովին մարմնով՝ նստաւ ընդ աջմէ Հօր։

«Պայծառ է նովին մարմնովն և փառօք Հօր, դատել զկենդանիս և զմեռեալս։ Որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան։

«Հաւատամք և՝ի սուրբ Հոգին յանեղն և՝ի կատարեալն։ Որ խօսեցաւ յօրէնս և՝ի մարգարէս և յաւետարանս։ Որ էջն՝ի Յորդանան, քարոզեաց զառաքեալն. և բնակեցաւ՝ի սուրբսն։

«Հաւատամք և՝ի մի միայն՝ ընդհանրական և առաքելական եկեղեցի։ Ի մի մկրտութիւն։

Յապաշխարութիւն։ Ի քաւութիւն և 'ի թողութիւն մեղաց։ Ի յարութիւն մեռելոց, 'ի դատաստանն յաւիտենից հոգւոց և մարմնոց. յաւիտենութիւնն երկնից, և 'ի կեանսն յաւիտենականս»։

—

«Իսկ որք ասեն, էր երբեմն՝ յորժամ ոչ էր Որդի, կամ էր երբեմն՝ յորժամ ոչ էր սուրբ Հոգին, կամ թէ յոչէից եղեն, կամ յայլմէ էութենէ ասեն լինել զՈրդին Աստուծոյ և կամ զսուրբ Հոգին, և թէ փոփոխելի են կամ այլայլելի, զայնպիսիսն նզովէ կաթուղիկէ և առաքելական եկեղեցի»։

—

«Իսկ մեք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան զյաւիտեանս, երկիրպագանելով սրբոյ Երրորդութեանն և միոյ Աստուածութեանն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն»։

—

Հ. Աղդ Հանգանակդ յոր տեղ սահմանեցաւ։
Պ. Նիկիոյ ժողովոյն մէջ։

Հ. Ո՞յք ժողովեցան 'ի Նիկիա։

Պ. Երեք հարիւր տասն և ութ Հայրապետք։

Հ. Վասն էր ժողովեցան նոքա։

Պ. Վասն դատապարտելոյ զԱրիոս հերետիկոսը։

Հ. Արիոսի հերետիկոսութիւնն ի՞նչ էր։

Պ. Նա ասէր, թէ «Հայր Աստուած մեծ է քան զՈրդի», և թէ «Որդին արարած է»։

Հ. Օ՞ր Հանգանակը ո՞վ բերաւ 'ի Հայաստան։

Պ. Արիստակէս Հայրապետն, որ Գրիգորի Լուսաւորչի կրտսեր (ՀՈՒԹ) որդին էր։

Հ. «Իսկ մեք փառաւորեսցուքը» ո՞վ ասաց։

Պ. Սուրբն Գրիգոր Լուսաւորիչ։

Հ. Քանի՞ գլխաւոր Հաւատալիք կան այդ Հանգանակի մէջ։

Պ. Իսն՝

Ա. Գոյութիւն և Միութիւն Աստուծոյ։

Բ. Երրորդութիւն Աստուածային անձանց։

Գ. Արարչագործութիւն Աստուծոյ և Նախախնամութիւն։

Դ. Մարմնառութիւն Աստուածորդւոյն։

Ե. Միւսանգամ գալուստ նորա։
Զ. Իջումն Հոգւոյն Սրբոյ 'ի Յորդանան։
Է. Եկեղեցի Քրիստոսի, և խորհուրդք նորա։
Ը. Յարութիւն մեռելոց։
Թ. Երջին դատաստան։

Ա. ԳՈՅՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Հ. «Գոյութիւն և Միութիւն Աստուծոյ» ասելով՝ զի՞նչ իմանաս։
Պ. Իմանամ՝ թէ Աստուած կայ և մի է։
Հ. Աստուած ո՞վ է և ի՞նչ է։
Պ. Երկնի և երկրի ստեղծողն և կառավարողն է, բայց զնորա զենչութիւնը ոչ մարդ կարող է իմանալ, և ոչ հրեշտակ։
Հ. Աստուած ո՞ւր է։
Պ. Զօրութեամբ յամենայն տեղիս է, բայց էութեամբ անպարագրելի է։
Հ. Ուստի՞ գիտես՝ թէ Աստուած կայ։
Պ. Արարածոց վերայ նայելով, և զԱստուածաշունչ գիրքը կարդալով։

Հ. Զի՞նչ նշանակէ Աբրոծ բառդ։

Պ. Սրեղծուած, այսինքն՝ յայլմէ (յուրէնէ) և զաճ»։

Հ. Ո՞ր բանն ասի աբրոծ։

Պ. Ոչ յԱստուծոյ՝ այլ մեռնայն ինչ արարածէ։

Հ. Ո՞րն է Աստուածաշունչ գիրքն։

Պ. Հին և նոր Կտակարանն է։

Հ. Ի՞նչ պատճառաւ կոչի Աստուածաշունչ։

Պ. Ա՛յն պատճառաւ՝ որ Աստուծոյ շնչով (այսինքն՝ ոգեշունչութեամբ) գրուեցաւ և ոչ մարդկային ուսմամբ։

Հ. Ո՞յք գրեցին զԿտակարանքը։

Պ. Զհին Կտակարանը գրեցին Մարգարէք, և զնորը՝ Առաքեալք։

Հ. Աստուծոյ անունն ի՞նչ է։

Պ. ՈՐ ԷՆ, որ Եբրայեցւոց լեզուաւ ասի Եովայ կամ Եհովահ։

Հ. Ուստի՞ գիտես զայդ։

Պ. Աստուած ինքն յայտնեց Մովսէս մարգարէին՝ ասելով «Ես եմ Աստուած ՈՐ ԷՆ»*։

---

* ԵԼ. Գ. 14։

Հ. Զ՞ինչ նշանակէ այդ անունդ։

Պ. Նշանակէ. «Աստ եմ ինքնագոյ, անփոփոխ, անսկիզբն և անվախճան»։

Հ. Կա՞ն և այլ անուանք Աստուծոյ։

Պ. Կան, որպիսի են՝ Տէր, Տէր Տերանց, Տէր Ամենակալ, Արարիչ, Ստեղծող, և այլն։

Բ. ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ԱՆՁԱՆՑ

Հ. Աստուածային անձինք քանի՞ են։

Պ. Երեք։

Հ. Սա՛ զնոցա անուանքը։

Պ. Հայր. Որդի. Հոգի Սուրբ։

Հ. Աստուածային անձինք զանազանի՞ն 'ի միմեանց։

Պ. Այո՛, զանազանին անձնաւորութեամբ։

Հ. Ի՞նչպէս։

Պ. Ա՛յլ է Հայր անձն, այլ է Որդւոյ անձն, և այլ է Հոգւոյն Սրբոյ անձն։

Հ. Թնութեամբ ևս զանազանի՞ն։

Պ. Ոչ. զի են համաբուն, համագոյ, համակամ, համազօր, և համատաւ։

Գ. ԱՐԱՐՉԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԵՒ ՆԱԽԱԽՆԱՄՈՒԹԻՒՆ

Հ. «Արարչագործութիւն» ասելով՝ զի՞նչ իմանաս։

Պ. Իմանամ՝ թէ Աստուած յոչնչէ ստեղծեց զերկինքը և զերկիրը, և ինչ որ կայ նոցա մէջ։

Հ. «Նախախնամութիւն» ասելով՝ զի՞նչ իմանաս։

Պ. Իմանամ՝ թէ Աստուած զիւր ամենայն ստեղծուածքը իւր խնամովքն պահպանեալ է և պահպանէ։

Դ. ՄԱՐՄՆԱՒՈՐԻՒՆ ԱՍՏՈՒԱԾՈՐԴԻՈՅՆ

Հ. ՅԱստուածային անձանց ո՞րն մարմին առաւ և մարդացաւ։

Պ. Երկրորդ անձն, այսինքն Որդին։ուստի է Նա ճշմարտապէս՝ Աստուած կատարեալ, և մարդ կատարեալ։

Հ. Յումմէ՞ առաւ Նա մարմին։

Պ. Ի Սուրբ Կուսէն Մարիամայ։

Հ. Որդին Աստուծոյ յետ մարդանալոյն զի՞նչ կոչեցաւ։

Պ. Կոչեցաւ Յիսուս, Քրիստոս, Մեսիայ, Իմմանուէլ։

Հ. Յառաջքան զմարդանալն զի՞նչ կոչէր։

Պ. Կոչէր Բան, Միածին, Որդի։

Հ. Օ՞ի՞նչ նշանակէ Յիսուս, և ո՞ր լեզուի բառ է։

Պ. Նշանակէ Փրկիչ, և Եբրայեցւոց լեզուի բառ է։

Հ. Ի՞նչ պատճառաւ այդպէս կոչի։

Պ. Այն պատճառաւ՝ որ Նա զմարդկային ազգը փրկեց 'ի դժոխոց և 'ի ձեռաց սատանայի։

Հ. Ինչո՞վ փրկեց։

Պ. Իւր չարչարանօք և մահուամբ։

Հ. Քրիստոս և Մեսիայ՝ ո՞ր լեզուաց բառք են, և զի՞նչ նշանակեն։

Պ. Քրիստոս՝ Յունարէն է, և Մեսիայ՝ Եբրայեցերէն. երկուքն ևս նշանակեն Օծեալ։

Հ. Ի՞նչ պատճառաւ կոչի Օծեալ։

Պ. Այն պատճառաւ՝ որ Նա օծեալ էր 'ի

Հոգւոյն Արբոյ, որպէս ինքն ասաց։ «Հոգի Տեառն 'ի վերայ իմ։ վասն որոյ և օծ իսկ զիս*»։

Հ։ Ուրեմն ի՞նչ եղև Դա այնու օծմամբ։

Պ։ Եղև Քահանայապետ, Թագաւոր յաւիտենական, և Մարգարէ 'ի վեր քան զամենայն մարգարէս։

Հ։ Ո՞ր լեզուի բառ է Էմմանուէլ, և զի՞նչ թարգմանի։

Պ։ Եբրայեցւոց լեզուի բառ է, և թարգմանի՝ Ընդ մեզ Աստուած։

Հ։ Ի՞նչ ինչ արար Որդին Աստուծոյ յետ ծընանելոյն մարմնով 'ի Կուսէն։

Պ։ Կատարեց զայն ամենայն խորհուրդքը կամ գործքերը մարդեղութեան, որք գուշակուած էին 'ի մարգարէից։

Հ։ Ո՞յք են գլխաւորքն այն խորհրդոց կամ գործոց։

Պ։ Են՝ Մկրտութիւնն, Քարոզութիւնքն, Հրաշագործութիւնքն, Չարչարանքն,

* Ղուկ. Դ. 18։

Մահն, թաղումն, Յարութիւնն, Համբարձումն և նստելն ընդ աջմէ Հօր։

Հ. Զի՞նչ կոչին այդոքիկ յատկապէս։

Պ. Կոչին Տնօրէնութիւնք կամ Տնօրինականք Քրիստոսի։

Ե. ՄԻՍԱՆԳԱՄ ԳԱԼՈՒՍՏ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Հ. Արկին անգամ գալոց է Քրիստոս յաշխարհ։

Պ. Այո՛, գալոց է իւր Աստուածային զօրութեամբ և փառաք։

Հ. Ա՞ստն էր գալոց է։

Պ. Ա՞ստն դատելոյ թէ զկենդանի մարդիկը և թէ զմեռեալքը։

Հ. Ե՞րբ պիտի լինի այդ։

Պ. Մեզ անգիտելի է. վասն զի Քրիստոս չկամեցաւ յայտնել։

Զ. ԻՋՈՒՄՆ ՀՈԳԻՈՑՆ ՍՐԲՈՑ Ի ՅՈՐԴԱՆԱՆ

Հ. Հոգին Սուրբ երբ իջաւ 'ի Յորդանան։

Պ. Երբ որ Քրիստոս մկրտուեցաւ անդ 'ի Յովհաննէս Մկրտչէն։

Հ. Ի՞նչպէս իջաւ։

Պ. Աղաւնակերպ երևմամբ։

Հ. Ինչո՞ւ համար։

Պ. Զ՝Քրիստոսի Աստուածութիւնը յայտնելոյ համար, և վկայելոյ՝ թէ նա՛ է ճշմարիտ Որդի Աստուծոյ։

Է. ԵԿԵՂԵՑԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴՔ ՆՈՐԱ

Հ. Եկեղեցի՞ որ լեզուի բառ է, և զի՞նչ նշանակէ։

Պ. Յունական բառ է, և նշանակէ ժողով կամ ժողովուրդ։

Հ. Քրիստոսի ժողովուրդն ո՞րն է։

Պ. Ամենայն ճշմարիտ քրիստոնեայք։

Հ. Եկեղեցին Քրիստոսի քանի՞ նշան կամ յատկութիւն ունի։

Պ. Չորս, այսինքն՝ Միութիւն, Արքութիւն, Ընդհանրականութիւն, և Առաքելականութիւն։

Հ. Եկեղեցին ի՞նչ պատճառաւ կոչի Մի։

Պ. Ա՛յն պատճառաւ՝ որ ամենայն քրիստո-

նեայք միով հաւատով զմի Քրիստոս՝ զմի Աստուած պաշտեն։

Հ. Ի՞նչ պատճառաւ կոչի Ս՝ՐԲ։

Պ. Ա՛յն պատճառաւ՝ որ ամենայն քրիստոնեայք միլտութեամբ սրբեալ են ՝ի մեղաց, և Քրիստոնէական հաւատքն սրբութիւն քարոզէ։

Հ. Եկեղեցւոյն Քրիստոսի Ընդհանրական կոչուելոյ պատճառն ի՞նչ է։

Պ. Ա՛յն է՝ որ Քրիստոնէութիւնն շատ ազգաց մէջ տարածեալ է, և մինչ ՝ի կատարած աշխարհի մնալոց է։

Հ. Առաքելական կոչուելոյ պատճառն ի՞նչ է։

Պ. Ա՛յն է՝ որ Քրիստոնէական հաւատքն ՝ի ձեռն Առաքելոց քարոզեցաւ, և Առաքելական բանից վերայ հաստատեալ է։

Հ. Եկեղեցին քանի՞ խորհուրդ ունի։

Պ. Երթն՝

Ա. Մկրտութիւն։

Բ. Դրոշմ։

Գ. Ապաշխարութիւն։

Դ. Հաղորդութիւն։

Ե. Ամուսնութիւն։

Զ. Կարգ կամ Ձեռնադրութիւն։

Է. Օծումն հիւանդաց։

Հ. Այդ խորհրդոցդ քանիքն անկրկնելի են։

Ց. Երեքն, որք են՝ Մկրտութիւն, Դրոշմ, Կարգ։

—

Հ. Մէրոնէն բառի նշանակութիւնն ի՞նչ է։

Ց. Լ՝ուսոյ։

Հ. Որովք օրինակաւ կատարի Մկրտութիւնն։

Ց. Երեք անգամ 'ի ջուրն ընկղմելով զերեխայն յանուն ամենասուրբ Երրորդութեան, Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ։

Հ. Ինչի՞ է նշանակ երեք անգամ ընկղմումն։

Ց. Քրիստոսի երեքօրեայ թաղման։

Հ. Ի՞նչ օգուտ ունի այդ Խորհուրդդ։

Ց. Սրբէ զերեխայն յայն մեղաց՝ որոյ մէջ ծնուած է նա, այսինքն՝ 'ի Սկզբնական մեղաց։

—

Հ. Դրոշմ զի՞նչ նշանակէ։

Ց. Նշան կամ Նիւ։

Հ. Ո՞ւրպէս կատարէ քահանայն զայդ Խորհուրդդ։

Պ. Օծանելով մեռոնով զՄկրտուածի ճակատը, և զ զդայարանքը, այսինքն՝ զաչքը, զականջքը, զհոտոտելիքը, և այլն։

Հ. Դրոշմի օգուտն ի՞նչ է։

Պ. Զօրացուցանէ զընդունողը՝ զՔրիստոնէական հաւատը պահելու, և Քրիստոսի անուանակից առնէ։

—

Հ. Ապաշխարութիւն բառն զի՞նչ նշանակէ։

Պ. Ապաշխարութիւն, այսինքն՝ յետ մեղանչելոյն լալ՝ ցաւիլ՝ սգալ 'ի վերայ գործեալ մեղաց։

Հ. Ե՞րբ կատարեալ համարի Ապաշխարութիւնն։

Պ. Երբ որ կատարուի Զղջմամբ սրտի, Խոստովանութեամբ, և վճարմամբ Ապաշխարանաց։

Հ. Ինչո՞վ վճարի Ապաշխարանքն։

Պ. Աղօթիւք, Պահօք, և Ողորմութեամբ։

—

Հ. Հաղորդութիւն բառի նշանակութիւն ի՞նչ է։

Պ. Այրդութիւն կամ Մասնակցութիւն։

Հ. Ի՞նչ պատճառաւ այդպէս կոչի։

Պ. Այն պատճառաւ՝ որ եթէ արժանապէս ճաշակէ քրիստոնեայն զՔրիստոսի մարմինը և արիւնը՝ ընդ տեսակաւ հացի և գինւոյ, հաղորդի՝ այսինքն՝ միանայ ընդ նմա հոգւով։

—

Հ. Մասնութիւն Խորհուրդն ո՞րն է։

Պ. Պատկն է, որով հարան ու փեսայն անբաժանելի կապակցին և կենակից լինին միմեանց՝ յօրինակ անբաժան միաւորութեան Քրիստոսի ընդ սուրբ Եկեղեցւոյ։

—

Հ. Կարգն ի՞նչ է։

Պ. Է՝ հոգևոր և սուրբ պաշտօն Աստուածային, որ Ձեռնադրութիւն ևս կոչի։

Հ. Ի՞նչ պատճառաւ կոչի Ձեռնադրութիւն։

Պ. Այն պատճառաւ՝ որ եպիսկոպոսն զձեռքը ընծայուածի գլխին դնելով և աղօթե-

լով՝ տայ նմա հոգևոր իշխանութիւն, և կարգէ զնա 'ի պաշտօն Եկեղեցւոյ։

Հ. Քանի՞ աստիճան ունի Կարգն։

Պ. Երթն, որք են՝

Ա. Դռնապանութիւն։

Բ. Դպրութիւն։

Գ. Երգմնեցուցչութիւն։

Դ. Ջահընկալութիւն։

Ե. Միսասարկաւագութիւն։

Զ. Սարկաւագութիւն։

Է. Քահանայութիւն։

Հ. Եպիսկոպոսութիւնն ի՞նչ է։

Պ. Է՝ գլխաւոր քահանայութիւն. ուստի կոչի և Քահանայապետութիւն։

Հ. Կաթողիկոսութիւնն ի՞նչ է։

Պ. Է՝ գլխաւոր եպիսկոպոսութիւն՝ հանդերձ ընդհանրական և ծայրագոյն իշխանութեամբ 'ի վերայ ողջոյն ազգի. ուստի կոչի և Եպիսկոպոսապետութիւն։

—

Հ. Հիւանդաց Օծումն ո՞րն է։

Պ. Ա՛յն օծումն է՝ որ հիւանդաց համար սահմանեալ է։

Հ. Ինչո՞վ կատարի։

Պ. Աղօթիւք, և օծմամբ օրհնեալ իւղոյ։

Հ. Առանց օծման իւղոյ չէ՞ կարելի զայդ խորհուրդդ կատարել։

Պ. Կարելի է, որպէս կատարէ Հայոց Եկեղեցին՝ միայն քահանայից աղօթիւք։

Ը. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՌԵԼՈՅ

Հ. «Յարութի» մեռելոց ասելով՝ զի՞նչ պարտ է իմանալ։

Պ. Պարտ է իմանալ՝ թէ մեռեալ մարդոյ մարմինքն 'ի վերջին դատաստանի օրն՝ իւրեանց հոգւոյ հետ միաւորուելով՝ պիտի յառնեն (այսինքն՝ կենդանանան) Աստուծոյ հրամանաւ։

Թ. ՎԵՐՋԻՆ ԴԱՏԱՍՏԱՆ

Հ. Օ՞վ վերջին դատաստանը ո՞վ պիտի առնէ։

Պ. Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Հ. Ի՞նչպէս։

Պ. Յետ բաժանելոյ զարդարքը 'ի մեղաւորաց, ամենայն մարդոց վարձ կամ պատիժ պիտի տայ՝ ըստ իւրեանց գործոց։

Հ. Ո՞ւր պիտի լինին արդարքն, և ո՞ւր մեղաւորքն։

Պ. Արդարքն պիտի լինին յերկնից արքայութեան, և մեղաւորքն 'ի դժոխս։

Հ. Արքայութիւնն ի՞նչ է։

Պ. Այնպիսի երանաւէտ վիճակ կամ կեանք մի է, զոր ո՛չ աչք է տեսած, ո՛չ ականջէ լսած, և ո՛չ լեզու կարէ պատմել։

Հ. Դժոխքն ի՞նչ է։

Պ. Այնպիսի չարաչար վիճակ մի է, որ լի է ամենատեսակ տանջանօք և թշուառութեամբք։

ԳԼ. Բ

ՅՈՅՍ

Հ. Զի՞նչ ինչ պարտիմք յուսալ յԱստուծոյ։

Պ. Պարտիմք յուսալ վայելելոյ զայն ամենայն բարիքը՝ զորս խոստացեալ է Աստուած իւր սիրելեացն։

Հ. Ո՞րպիսի բարիք խոստացեալ է։

Պ. Խոստացեալ է կեանք, հանգիստ, և երանութիւն անվախճան։

ԳԼ. Գ

ՍԷՐ

Հ. Աստուծոյ սէրն զի՞նչ պահանջէ՝ի մարդոյ։

Պ. Պահանջէ զնորա օրէնքը կամ պատուիրանքը պահել։

Հ. Զի՞նչ հրամայեն Աստուածային Օրէնքն։

Պ. Ի չար գործոց հեռանալ, և գործել զբարի։

Հ. Օրէնքն քանի՞ տեսակ է։

Պ. Երկու տեսակ է, Բնական, և Դրական։

—

Հ. Բնական Օրէնքն ո՞րն է։

Պ. Մարդոյ խղճմտանքն է, որ 'ի բնէ՝ այսինքն 'ի ծննդենէ՝ տպաւորեալ է ամենայն մարդոյ սրտի մէջ։

Հ. Այլ ի՞նչ Օրէնքներ ծնան 'ի Բնական Օրինաց։

Պ. Ամենայն Քաղաքական և Պատաստանական Օրէնքներ, որք հաստատեցան և հաստատին յօրինաւոր Թագաւորաց և Յիշխանաց։

Հ. Պարտակա՞ն եմք հնազանդիլ և այնպիսի Օրինաց։

Պ. Այո՛, պարտիմք հնազանդիլ իբրև Աստուծոյ հրամանի, որպէս գրուա՛ծ են զբլխաւոր Առաքեալքն Պետրոս և Պաւղոս*։

---

* «Հնազանդ լերուք ամենայն մարդկեղէն ստեղծուածոյ. եթէ թագաւորի՝ իբրև առաւել ուժիք, եթէ դատաւորաց՝ իբրև 'ի նմանէ առաքելոց» (ա Պետր. բ. 13. 14)։

«Որ հակառակ կայ իշխանութեանն, Աստուծոյ հրամանին հակառակ կայ» (Հռոմ. ժգ. 2)։

Հ. Դրական Օրէնքն ո՞րն է։

Պ. Այն է՝ որ յետ Բնական օրինաց դրուեցաւ, և բաժանի 'ի Հին և 'ի Նոր։

Հ. Հին Օրէնքն ո՞րն է։

Պ. Այն է՝ զոր Աստուած Մովսէս մարգարէի ձեռամբ տուաւ։

Հ. Ո՞ր տեղ և ե՞րբ։

Պ. Ի Սինա լերին, յիսնեերորդ օրումն՝ յետ ելանելոյ Իսրայէլացւոց յԵգիպտոսէ։

Հ. Քանի՞ տեսակ էր Հին Օրէնքն։

Պ. Երեք տեսակ էր, այսինքն՝ Բարոյական, Ծիսական, և Դատաստանական։

Հ. Քրիստոս հաստատեց վերստին զայդ Օրէնքները։

Պ. Հաստատեց միայն զԲարոյական Օրէնքը. ուստի և ամենայն քրիստոնեայք պարտական են պահելու զայն։

—

Հ. Ո՞յք են Բարոյական Օրէնքն։

Պ. Աստուծոյ տասն Պատուիրանքն են, որք գրուած էին յերկու քարեղէն տախտակաց վերայ։

Հ. Սա զտասն Պատուիրանքը։

Պ. Ա. «Մի եղեցին քեզ այլ աստուածք՝ բաց յինէն։

Բ. Մի արասցես կուռս։

Գ. Մի առնուցուս զանուն Աստուծոյ քո 'ի վերայ սնոտեաց։

Դ. Յիշեա սրբել զօր Շաբաթու։

Ե. Պատուեա զհայր քո և զմայր։

Զ. Մի սպանաներ։

Է. Մի շնար։

Ը. Մի գողանար։

Թ. Մի սուտ վկայեր։

Ժ. Մի ցանկանար տան ընկերի քո, և այլն։

—

Հ. Զի՞նչ հրամայէ Աստուած «Մի եղեցին քեզ այլ աստուածք՝ բաց յինէն» ասելով։

Պ. Հրամայէ՝ որ բաց 'ի միոյն Աստուծոյ՝ այլ Աստուած չճանաչեմք։

—

Հ. «Մի արասցես կուռս» ասելով՝ զի՞նչ հրամայէ Աստուած։

Պ. Հրամայէ՝ որ կուռք (այսինքն՝ 'ի քարէ՝ 'ի փայտէ կամ յայլ նիւթոց շինուած պատկեր) չպաշտեմք։

—

Հ. «Մի՛ առնուցուս զանուն Աստուծոյ քո 'ի վերայ սնոտեաց» ասելով՝ զի՞նչ հրամայէ։

Պ. Հրամայէ՝ ոչինչ բաների համար Աստուծոյ անուամբ չերդուիլ։

—

Հ. Շաբաթ ո՞ր լեզուի բառ է, և զի՞նչ նշանակէ։

Պ. Եբրայեցւոց լեզուի բառ է, և նշանակէ հանգիստ։

Հ. Ո՞րն է քրիստոնէից Հանգստեան օրն։

Պ. Կիւրակէն, որ աշխարհի ստեղծման առաջին օրն է, վասն որոյ կոչի նաև Մէաշաբաթ։

Հ. Ո՞յք սահմանեցին՝ Շաբաթի տեղ զԿիւրակէն պահել։

Պ. Առաքեալքն սահմանեցին զկնի Քրիստոսի համբարձման։

Հ. Ինչո՞ւ համար։

Պ. Այնո՛ր համար՝ որ յայն օրումն յարեաւ

Քրիստոս, և յայն օրումն ինչաւ Հոգին Սուրբ յԱռաքելոց վերայ 'ի վերնատան։

Հ. Հայոց բառ է կէրպէ։

Պ. Ո՛չ։ այլ՝ Յունաց բառ է։ Հայերէն թարգմանի տէրունական։

Հ. Ի՞նչպէս պարտ է սուրբ պահել զԿիւրակէն։

Պ. Ի ծառայական գործոց ազատ մնալով, և հոգեշահ գործոց պարապելով։

Հ. Ծառայական գործքն ո՞յք են։

Պ. Այն աշխատութիւնքն են՝ որք մարմնաւոր շահուց համար լինին։

Հ. Հոգեշահ գործքն ո՞յք են։

Պ. Այսոքիկ են. յեկեղեցի գնալ, աղօթել, քարոզ լսել 'ի քահանայից կամ յԱռաջնորդաց, Աւետարան կամ այլ հոգևոր գրեանք կարդալ, և այլն։

—

Հ. «Պատուեա զհայր քո և զմայր» ասելով՝ զի՞նչ հրամայէ Աստուած։

Պ. Հրամայէ՝ պատուել սիրով և հնազանդութեամբ ո՛չ միայն զմեր մարմնաւոր ծնողքը,

այլ և զՀոգևոր ծնողքը, որք են՝ Հոգևոր Հովիւք, Վարժապետք, և այլ երախտագործ անձինք։

—

Հ. Աստուած զի՞նչ հրամայէ «Մի սպանաներ, Մի շնար, Մի գողանար, Մի սուտ վկայեր» ասելով։

Պ. Հրամայէ՝ որ պատճառ չլինիմք մեր կամաք՝ ոչ մեր և ոչ այլոց մահուան. շնութիւն և գողութիւն չառնեմք, և սուտ բանի վկայ չլինիմք։

—

Հ. «Մի ցանկանար տան ընկերի քո» ասելով՝ զի՞նչ հրամայէ Աստուած։

Պ. Հրամայէ՝ որ մեր ընկերաց ստացուածքը չյափշտակեմք։

—

Հ. Նոր Օրէնքն ո՞րն է։

Պ. Ի Քրիստոսէ աւանդեալ՝ և յԱռաքելոց քարոզեալ և գրեալ բանքն են։

Հ. Զի՞նչ ինչ հրամայեն Նոր Օրէնքն։

Պ. Հրամայեն՝ յոր և իցէ մեղաց կամ 'ի մո-

լութեանց զգուշանալ, և առաքինութիւն գործել։

Հ. Մեղքն քանի՞ տեսակ է։

Պ. Երկու. Ակզբնական, և Ներգործական։

Հ. Ո՞րն է Ակզբնական մեղքն։

Պ. Ադամային մեղքն է, որ է անհնազանդութիւն պատուիրանացն Աստուծոյ։

Հ. Ներգործականն ո՞րն է։

Պ. Այն է՝ զոր մեք մեզէն գործեմք յետ մկրտութեան։

Հ. Ի քանի՞ բաժանի։

Պ. Յերկուս, այսինքն՝ 'ի Մահուչափ, և 'ի Ներելի։

Հ. Ո՞յք են Մահուչափքն, և ո՞յք Ներելիքն։

Պ. Մահուչափ կոչին ծանր ծանր մեղքերն, և Ներելի՝ փոքր և թեթև մեղքերն։

Հ. Գլխաւոր մոլութիւնքն քանի՞ են։

Պ. Եօթն. Հպարտութիւն, Նախանձ, Բարկութիւն, Ծուլութիւն, Ագահութիւն, Ուրկրամոլութիւն, Բղջախոհութիւն։

Հ. Ո՞յք են այդ մոլութեանց հակառակ առաքինութիւնքն։

Պ. Այսոքիկ. Խոնարհութիւն, Երեսայրսիրութիւն, Հեզութիւն, Երկիւղիւն, Ողորմածութիւն, Բարեխառնութիւն, Ողջախոհութիւն։

Հ. Ինչով կարելի է մեզ ազատ մնալ 'ի մեղաց կամ 'ի մոլութեանց։

Պ. Մեր յօժարակամ ջանիւք, և Աստուծոյ շնորհօքն՝ զոր պարտիմք աղօթիւք խնդրել։

—

Հ. Քանի՞ կերպ է Աղօթքն։

Պ. Երկու, Հրապարակական և Առանձնական։

Հ. Ո՞րն է Հրապարակականն։

Պ. Այն է՝ որ եկեղեցւոյ մէջ լենի կարգաւորեալ ժամասացութեամբ։

Հ. Առանձնականն ո՞րն է։

Պ. Այն է՝ զոր մեք առանձին կատարեմք։

Հ. Աղօթից գլխաւորն ո՞րն է։

Պ. Հայր մեր՝ է, որ կոչի և Աղօթ+ Տէրունական, որովհետև Տէրն մեր Քրիստոս աւանդեց զայն։ Դու է այսպէս.

Ա. Հայր մեր որ յերկինս ես՝ սուրբ եղեցի անուն քո։

Բ. Եկեսցէ արքայութիւն քո։

Գ. Եղեցին կամք քո՝ որպէս յերկինս, և յերկրի։

Դ. ԶՀաց մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր։

Ե. Թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս և մեք թողուցուք մերոց պարտապանաց։

Զ. Եւ մի տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն։

Է. Այլ փրկեա զմեզ 'ի չարէն։

Զի քո է արքայութիւն և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս. ամէն։

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

Ի ՎԵՐԱՑ ՏԷՐՈՒՆԱԿԱՆ ԱՂՕԹԻՑ

Մի օր՝ երբ որ աւարտեց Յիսուս զիւր աղօթքը, խնդրեց 'ի նմանէ Նորա աշակերտաց մինն իւրն 'ի գիտաց ամենայն աշակերտաց, որ մի աղօթք ուսուցանէ Նոցա, ինչպէս ուսուցած էր Յովհաննէս Մկրտիչ իւր աշակերտացն։ Յայնժամ և Յիսուս Տէրն մեր ուսոյց Նոցա զվերոյ գրեալ համառօտ աղօթքը։

Զայս պատմէ Ս. Աւետարանիչն Ղուկաս (Գլ. Ժա. համար 1. 2)։

ՕՐՆԱՕՐՆ

ԱՂՕԹՔՆԵՐ

ՄԱՂԹԱՆՔ ԱՌ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆՆ

Անկանիմք առաջի քո, սուրբ Աստուածածին, և աղաչեմք զանարատ զկոյսդ՝ բարեխօսեա վասն անձանց մերոց. և աղաչեա զմիածին որդիդ՝ փրկել զմեզ 'ի փորձութենէ և յամենայն վտանգից մերոց։

ԱՂՕԹՔ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

Ամենակալ Աստուած՝ որ ծագեցեր զլոյս առաւօտու յարարածս քո, ծագեա և այժմ զառատ ողորմութիւն 'ի վերայ փառաբանչացս անուան քո սրբոյ։

Լուսովդ քո, Փրկիչս Յիսուս, ամենեքեան լուսաւորեցաք, և 'ի սուրբ խաչ քո, Փրկիչ, հաւատացեալքս ապաւինեցաք: Լուր մեզ, Աստուած Փրկիչ մեր. տուր մեզ զխաղաղութիւն քո, և արա առ մեզ զողորմութիւն քո, մարդասէր Տէր:

ԱՂՕԹՔ ԵՐԵԿՈՑԵԱՆ

Տէր Աստուած մեր, դու պահեա զմեզ խաղաղութեամբ 'ի գիշերիս յայսմիկ և յամենայն ժամանակի: Ընդ սուրբ երկիւղ քո բեւեռեալ պահեա զմիտս և զխորհուրդս մեր: Որպէս զի յամենայն ժամ քեւ պահպանեալ լիցուք յորդայթից թշնամւոյն, և քեզ հանցուք զօրհնութիւն և զփառս՝ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյդ Սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս:

ԱՂՕԹՔ ՑԱՌԱՋ ՔԱՆ ՋԱՃԱՐԿԵՐՈՑԹ

Էջք ամենեցուն 'ի քեզ յուսան, Աստուած մեր և Տէր, և դու տաս կերակուր նոցա 'ի ժամու: Աղաչեմք զքեզ՝ պարգևեա և մեզ կերակուր ուրախութեան, և լցո զսիրտս մեր 'ի լիութենէ արարածոց քոց:

ԱՂՕԹՔ ՑԵՏ ՃԱՇԿԵՐՈՒԹԻ

Կերակրիչ և ուրախարար Տէր, փառք քեզ՝ լցուցանող Քրիստոս, գոհանամք զքէն, որ կերակրեցեր զմեզ քաղցրութեամբ կամաց քովք։ Լցո՛ ուրախութեամբ և բերկրութեամբ ըզսիրտս մեր։

ԱՂՕԹՔ ՑԵՏ ՄՏԱՆԵԼՈՑ ՑԵԿԵՂԵՑԻ

Ի մէջ տաճարիս և առաջի Աստուածընկալ և պայծառացեալ սուրբ Նշանացս և սուրբ խորանացս խոնարհեալ երկիւղիւ երկիրպագանեմ։ զսուրբ և զհրաշալի և զյաղթող տէրութիւնդ քո օրհնեմ և փառաւորեմ։ և քեզ մատուցանեմ զօրհնութիւն և զփառս ընդ Հօր և Սուրբ Հոգւոյն, այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

ԱՂՕԹՔ ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻ

Տէր Աստուած մեր, կեցո՛ զամենաբարեպաշտ թագաւորն և զկայսրն ամենայն Ռոմայց զԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՆԻԿՈԼԱՑԵՎԻՉՆ։ զօրացո՛ զՆա, օգնեա՛ զաւակաց և զօրաց Նորա՝ պահելով զամենեսին 'ի խաղաղութեան։

Թագաւոր յուսացաւ 'ի Տէր. յողորմութենէ Բարձրելոյն նա մի՛ սասանեսցի. ամէն։

ՍԱՂՄՈՍ Ծ.

Ողորմեա՛ ինձ Աստուա՛ծ՝ ըստ մեծի ողորմութեան քում, ըստ բազում գթութեան քում քաւեա՛ զանօրէնութիւնս իմ։

Առաւել լուա՛ զիս յանօրէնութենէ իմմէ, և 'ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս։

Զանօրէնութիւնս իմ՛ ես ինձէն գիտեմ, և մեղք իմ առաջի իմ՛ են յամենայն ժամ։

Քեզ միայն մեղայ՝ Տէր, և զչար առաջի քո արարի։

Որպէս արդար եղիցիս 'ի բանս քո, և յաղթեսցես 'ի դատել քում։

Անօրէնութեամբ յղացաւ և 'ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Դու՝ Տէր՝ զճշմարտութիւն սիրեցեր, զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ։

Ցօղեա՛ յիս մշտկաւ՝ և սուրբ եղէց. լուա՛՝ և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Լսելի արա ինձ՝ Տէր՝ զցնծութիւն և զուրախութիւն. և ցնծասցին ոսկերք իմ տառապեալք:

Դարձո զերեսս քո 'ի մեղաց իմոց, և զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա յինէն:

Արար սուրբ հաստատեա յիս Աստուած, և հոգի ուղիղ նորոգեա 'ի փորի իմում:

Մի ընկենուր զիս՝ Տէր՝ յերեսաց քոց, և զՀոգի քո սուրբ մի հաներ յինէն:

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան, և հոգւով պետութեան քո հաստատեա զիս:

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. և ամբարիշտք առ քեզ դարձցին:

Փրկեա զիս յարենէ Աստուած՝ Աստուած փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում:

Տէր՝ եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո:

Թէ կամեցեալ էիր՝ պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար:

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ և զՀոգի խոնարհ Աստ ոչ արհամարհէ:

Բարի արա՝ Տէր՝ կամք քովք Միսնի, և շինեսցին պարիսպքն Երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան, յորժամ ուխտից պատարագս հանցեն 'ի սեղան քո զուարակս։

Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն։

ԱՂՕԹՔ ԻՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԱՆՁԻՆ ՀԱՒԱՏԱՑԵԼՈՑ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ

ԶՈՐ ԱՐԱՐԵԱԼ Է ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԻՍԻ ՀԱՑՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

Հաւատով խոստովանիմ և երկիր պագանեմ քեզ, Հայր՝ և Որդի՝ և Սուրբ Հոգի, անեղ և անմահ բնութիւն, արարիչ հրեշտակաց և մարդկան և ամենայն եղելոց. ողորմեա՛ քո արարածոցս։

Հաւատով խոստովանիմ և երկիր պագանեմ քեզ՝ անբաժանելի լոյս, միասնական սուրբ Երրորդութիւն և մի Աստուածութիւն, արարիչ լուսոյ և հալածիչ խաւարի. հալածեա՛ 'ի հոգւոյ իմմէ զխաւար մեղաց և անգիտութեան,

և լուսաւորեա զմիտս իմ 'ի ժամուս յայսմիկ՝ աղօթել քեզ 'ի հաճոյս, և ընդունել 'ի քէն զենդրուածս իմ. և ողորմեա ինձ բազմամեղիս:

Հայր երկնաւոր՝ Աստուած ճշմարիտ, որ առաքեցեր զՈրդիդ քո սիրելի 'ի խնդիր մոլորեալ ոչխարին. մեղայ յերկինս և առաջի քո. ընկալ զիս որպէս զանառակ որդին, և զգեցո՛ ինձ զպատմուճանն զառաջին՝ զոր մերկացայ մեղօք. և ողորմեա՛ քո արարածոցս՝ և ինձ բազմամեղիս:

Որդի Աստուծոյ՝ Աստուած ճշմարիտ, որ խոնարհեցար 'ի հայրական ծոցոյ, և առեր մարմին 'ի սրբոյ կուսէն Մարիամայ վասն մերոյ փրկութեան, խաչեցար՝ թաղեցար՝ և յարեար 'ի մեռելոց, և համբարձար փառօք առ Հայր. մեղայ յերկինս և առաջի քո. յիշեա՛ զիս որպէս զաւազակն, յորժամ դաս արքայութեամբ քով. և ողորմեա:

Հոգի Աստուծոյ՝ Աստուած ճշմարիտ, որ իջեր 'ի Յորդանան և 'ի վերնատունն, և լուսաւորեցեր զիս մկրտութեամբ սուրբ աւազանին. մեղայ յերկինս և առաջի քո. մաքրեա՛ զիս

վերստին Աստուածային հրով քով՝ որպէս հրեղէն լեզուաք զառաքեալսն. և ողոր՝":

Ընեղ բնութիւն, մեղայ քեզ մտաք իմով, հոգւով և մարմնով իմով. մի յիշեր զմեղս իմ զառաջինս՝ վասն անուանդ քում սրբոյ. և ողոր:

Տեսօղ ամենայնի, մեղայ քեզ խորհրդով, բանիւ և գործով. ջնջեա զձեռագիր յանցանաց իմոց, և գրեա զանուն իմ 'ի դպրութեան կենաց. և ողորմեա:

Հնօղ գաղտնեաց, մեղայ քեզ, կամայ և ակամայ, գիտութեամբ և անգիտութեամբ. թողութիւն շնորհեա մեղաւորիս. զի 'ի ծնրադեալ սուրբ աւազանին մինչև ցայսօր մեղուցեալ եմ առաջի Աստուածութեանդ քոյ՝ ըզգայարանաք իմովք, և ամենայն անդամաք մարմնոյս. և ողորմեա:

Ամենախնամ Տէր, զիր պահապան աչաց իմոց զերկիւղ քո սուրբ՝ ոչ ևս հայել յարատ, և ականջաց իմոց՝ ոչ ախորժել լսել զբանս չարութեան, և բերանոյ իմոյ՝ ոչ խօսիլ զստութիւն, և սրտի իմոյ՝ ոչ խորհիլ զչարութիւն, և ձեռաց իմոց՝ ոչ գործել զանիրաւութիւն,

և ոսկից իմոց՝ ոչ գնալ 'ի ճանապարհս անօրէ-
նութեան. այլ ուղղեա զշարժումն սոցա լինիլ
ըստ պատուիրանաց քոց յամենայնի. և ողորմեա:

Հուր կենդանի՝ Աստուած, զհուր սիրոյ քո
զոր արկեր յերկիր՝ բորբոքեա յանձն իմ, զի
այրեսցէ զախտ հոգւոյ իմոյ, և սրբեսցէ զեսիղձ
մտաց իմոց, և մաքրեսցէ զմեղս մարմնոյ իմոյ,
և վառեսցէ զլոյս գիտութեան քո 'ի սրտի ի-
մում. և ողորմեա:

Իմաստութիւն Հօր՝ Յիսուս, տուր ինձ
իմաստութիւն, զբարիս խորհիլ և խօսիլ և
գործել առաջի քոյ յամենայն ժամ. 'ի չար
խորհրդոց՝ 'ի բանից և 'ի գործոց փրկեա զիս.
և ողորմեա:

Կամեցող բարեաց՝ Տէր կամարար, մի թո-
ղուր զիս 'ի կամս անձին իմոյ գնալ, այլ՝ ա-
ռաջնորդեա ինձ լինիլ միշտ ըստ կամաց քոց
բարեսիրաց. և ողորմեա:

Աղբիւր երկնաւոր, տուր ինձ զարբայութիւն
քո՝ զոր խոստացար սիրելեաց քոց. և զօրացո
զսիրտ իմ ատել զմեղս, և սիրել զքեզ միայն,
և առնել զկամս քո. և ողորմեա:

Խնամող արարածոց, պահեա՛ նշանաւ խաչի քոյ զհոգի և զմարմին իմ 'ի պատրանաց մեղաց, 'ի փորձութեանց դիւաց, և 'ի մարդոց անիրաւաց, և յամենայն վտանգից հոգւոյ և մարմնոյ. և ողորմեա՛ :

Պահապան ամենայնի՝ Քրիստոս, աջ քո հովանի՛ լեցի 'ի վերայ իմ 'ի տուէ և 'ի գիշերի, 'ի նստիլ 'ի տան, 'ի գնալ 'ի ճանապարհ, 'ի ննջել և 'ի յառնել, զի մի երբէք սասանեցայց. և ողորմեա՛ :

Աստուած իմ, որ բանաս զձեռն քո, և լընուս զամենայն արարածս ողորմութեամբ քով, քեզ յանձն առնեմ զանձն իմ. դու հոգա՛ և պատրաստեա՛ զպէտս հոգւոյ և մարմնոյ իմոյ յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան. և ողոր :

Դարձուցի՛չ մոլորելոց, դարձո՛ զիս 'ի չար սովորութեանց իմոց 'ի բարի սովորութիւն. և բևեռեա՛ 'ի հոգի իմ զսոսկալի օր մահուն՝ և զերկիւղ գեհենոյն՝ և զսէր արքայութեանն, զի ղղջացայց 'ի մեղաց, և գործեցից զարդարութիւն. և ողոր :

Աղբի՛ւր անմահութեան, աղբերացո՛ 'ի սրտէ

իմմէ զարտասուս ապաշխարութեան՝ որպէս պոռնկին, զի լուացից զմեղս անձին իմոյ յառաջ քան զելանելն իմ յաշխարհէս. և ողորմ։

Պարգևիչ ողորմութեան, պարգևեա ինձ ուղղափառ հաւատով՝ և բարի գործով՝ և սուրբ մարմնոյ և արեան քո հաղորդութեամբ գալառ քեզ. և ողորմեա։

Խարերար Տէր, հրեշտակի բարւոյ յանձն արասցես զիս՝ քաղցրութեամբ աւանդել զհոգի իմ, և անխռով անցուցանել ընդ չարութիւն այսոցն՝ որք են 'ի ներքոյ երկնից. և ողոր։

Լոյս ճշմարիտ՝ Քրիստոս, արժանաւորեա զհոգի իմ ուրախութեամբ տեսանել զլոյս փառաց քոց 'ի կոչման աւուրն, և հանգչել յուսով բարեաց յոթևանս արդարոց մինչև յօր մեծի դալստեան քոյ. և ողոր։

Դատաւոր արդար, յորժամ գաս փառօք Հօր դատել զկենդանիս և զմեռեալս, մի մտաներ 'ի դատաստան ընդ ծառայի քում, այլ փրկեա զիս 'ի յաւիտենական հրոյն, և լսելի արա ինձ զերանաւէտ կոչումն արդարոց յերկնից արքայութիւնդ. և ողորմեա։

Ամենողորմ Տէր, ողորմեա՛ ամենայն հաւատացելոց 'ի քեզ, իմոց և օտարաց, ծանօթից և անծանօթից, կենդանեաց և մեռելոց. շնորհեա՛ և թշնամեաց իմոց և ատելեաց զթողութիւն՝ որ առ իս յանցանաց, և դարձո՛ զնոսա 'ի չարեացն՝ զոր ունին վասն իմ, զի ողորմութեան քումմ արժանի եղեցին. և ողոր:

Փառաւորեա՛ Տէր, ընկա՛լ զաղաչանս ծառայիս քո, և կատարեա՛ 'ի բարի զինդրուածս իմ՝ բարեխօսութեամբ սրբուհւոյ Աստուածածնին, և Յովհաննու Մկրտչին, և սրբոյն Ստեփաննոսի Նախավկային, և սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսաւորչին, և սրբոց Առաքելոց, Մարգարէից, Վարդապետաց, Մարտիրոսաց, Հայրապետաց, Ճգնաւորաց, Կուսանաց, Միանձանց, և ամենայն սրբոց քոց՝ երկնաւորաց և երկրաւորաց: Եւ քեզ փառք և երկրպագութիւն անբաժանելի սուրբ Երրորդութեանդ, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

605

0027199

605

<< Ազգային գրադարան

NL0027199